

**Riktlinjer godkännande och rätt till bidrag för enskild huvudman som
bedriver fristående förskola, fritidshem och annan pedagogisk
verksamhet**

Inledning

Bollebygds kommun vill verka för och underlätta bedrivandet av alternativa former av förskola, pedagogisk omsorg, skola och andra utbildningsformer både i kommunal och privat regi.

Skollagen ställer tydliga krav på den som bedriver förskola, fritidshem eller pedagogisk omsorg. Den som söker godkännande och bidrag för förskola och fritidshem eller bidrag för annan pedagogisk verksamhet ska vara väl införstådd med de styrdokument, lagar och förordningar som finns för verksamheten.

I Bollebygds kommun är det utbildningsnämnden som ansvarar för att pröva och fatta beslut om godkännande och rätten till bidrag.

Godkännande förskola och fritidshem

Enligt skollagen (2010:800) är det den kommun där utbildningen ska bedrivas som handlägger godkännande av enskild som huvudman för förskola och fritidshem som inte anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller grundsärskola¹. Övriga ansökningar handläggs av Statens skolinspektion. För att underlätta läsvänligheten kommer fortsättningsvis i riktlinjerna fritidshem som inte anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller grundsärskola benämnas fritidshem.

Ansökan

Ansökan ska göras på en särskild blankett som finns på kommunens hemsida och ska lämnas in i god tid innan önskat startdatum. Handläggningstiden är cirka tre månader från det att fullständig ansökan lämnats in. Till ansökan finns en checklista för vilka underlag som ska bifogas. Samtliga intyg och utdrag bekostas av sökanden. Vidare ska ansökan signeras av behörig firmatecknare.

I ansökan ska det tydliggöras, och biläggas underlag, som visar hur den enskilde huvudmannen uppfyller kraven för att tillhandahålla fristående förskoleverksamhet eller fritidshem.

Bedömning och prövning

Ägar- och ledningsprövning

Godkännande för enskild huvudman att bedriva fristående förskoleverksamhet ska lämnas om sökanden uppfyller skollagens krav på att

1. genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten,
2. har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten,
3. i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen och
4. i övrigt bedöms lämplig².

Handläggaren gör således en bedömning av sökandes möjlighet att uppfylla dessa krav. För en juridisk person ska kommunens prövning enligt punkt 1 och 4 gälla

- den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,
- styrelseledamöter och styrelsesuppleanter
- bolagsmän i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och
- personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten³

Det krävs då att samtliga i punkterna ovan bedöms som lämpliga.

Väsentligt inflytande

Väsentligt inflytande utgör i huvudregel den som har ett ägande om minst tio procent av det röstberättigade aktiekapitalet.⁴ Sökanden ansvarar för att redovisa övriga personer som kan anses ha väsentligt inflytande över verksamheten. Om en ägare med väsentligt inflytande är en juridisk person ska ägare och ledning hos denna genomgå en ägar- och ledningsprövning.

Insikt i föreskrifterna (punkt 1)

¹ 2 kap. 7 § skollagen

² 2 kap. 5 § skollagen

³ 2 kap. 5a § skollagen

⁴ Prop. 2017/18:158 s. 48

Med insikt menas att den sökande ska visa på kunskap om innehållet i föreskrifter inom utbildningsområdet, arbets- och arbetsmiljörättsliga regler samt ekonomiska regelverk som styr associationsformen. Här görs en samlad bedömning av den sökande. Exempelvis innebär det att varje styrelseledamot inte behöver ha samtliga kunskaper utan kompetensen ska finnas sammantaget hos den berörda kretsen. Anställdas kunskaper kan inte medräknas vid prövning utan insiktskravet åligger sökanden.

Ekonomiska förutsättningar (punkt 2)

Sökanden ska sköta sin ekonomi ansvarsfullt och det kommer därför att bedömas huruvida denne har ekonomiska förutsättningar att följa gällande föreskrifter. Blivande huvudman ska även ha ekonomiska medel för att kunna bedriva verksamheten långsiktigt och med god kvalitet. Sökandes ekonomi ska bedömas vara stabilt och en kreditupplysning kommer att göras. Exempelvis får sökanden inte ha några skatteskulder. Därutöver ska det finnas ekonomiska medel för att kunna bedriva verksamheten långsiktigt och med god kvalitet. För ett bolag som ingår i en koncern kan även koncernens ekonomi beaktas.

Lämplighet (punkt 4)

Kommunen kommer att genomföra en lämplighetsbedömning av ägare och ledning. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.⁵ För att genomföra en lämplighetsbedömning av ägare och ledningen görs en vandelsprövning av de fysiska personer som utgör sökanden. Vandelsprövningen innehåller kontroll av brottsregister, ekonomisk tillförlitlighet som avsaknad av skulder eller att personen tidigare inte varit försatt i konkurs och annat som kan inverka på personens lämplighet som enskild huvudman.

Bedömning av negativa följder för kommunens verksamhet

För att godkännande ska lämnas krävs att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för barnen eller kommunala förskolor i Bollebygds kommun.⁶

För bedömning om utbildningen innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för verksamhet som anordnas av kommunen görs en granskning av barnantal i kö samt befolkningsprognos.

Verksamhet och kvalitet

Verksamheten kommer att bedömas utifrån följande kriterier:

- Tillgänglighet
Utifrån verksamhetens omfattning, antal barn och organisation görs en bedömning om verksamheten kommer ha förutsättningar att vara tillgänglig i enlighet med skollagens krav. Öppetider fastställs utifrån vårdnadshavares behov enligt kommunens regler för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg.
- Personal
Utifrån verksamhetens omfattning, antal barn, organisation, rektor som uppfyller skollagens krav och dokumentation över personalens utbildning görs en bedömning av om verksamheten kan uppfylla krav gällande ledning av utbildningen, vilka som får undervisa i skolväsendet, tystnadsplikt, lagen (1998:620) om belastningsregister, samt socialtjänstlag (2001:453).
- Lokal
Utifrån beskrivning av verksamhetsidé och inriktning för verksamheten, verksamhetens omfattning, antal barn och organisation, samt utifrån besök i lokalerna, görs en bedömning. Bedömningen sker om de lokaler och den utrustning som finns innebär att syftet med verksamheten kan uppfyllas. Utifrån handlingar relaterat till lokalen, godkännande av

⁵ 2 kap. 5 § skollagen

⁶ 2 kap. 5 § skollagen

livsmedelsanläggning och hantering samt intyg från räddningstjänsten görs en bedömning om lokalerna är godkända för sitt ändamål av berörda kriterier.

Kvalitétén kommer att bedömas utifrån följande kriterier:

- Systematiskt kvalitetsarbete

Utifrån rutin för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete bedöms om huvudmannen har förutsättningar att följa skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete.

- Åtgärder mot kränkande behandling

Utifrån mall/rutin för plan mot kränkande behandling och diskriminering bedöms om huvudmannen har förutsättningar att följa skollagens krav på åtgärder mot kränkande behandling.

Beslut om godkännande

Beslut om godkännande av enskild huvudman att bedriva fristående förskoleverksamhet eller fritidshem fattas av utbildningsnämnden. Beslut om godkännande görs utifrån en helhetsbedömning av inkomna handlingar, intervju och besök i lokaler. Samtliga krav i skollagen ska vara uppfyllda för att godkännande ska kunna beviljas. Om ett eller flera krav inte uppfylls kommer ansökan att avslås. I beslutet framgår vilka krav som ställs, från och med vilket datum och på vilken plats godkännandet att bedriva förskola eller fritidshem gäller. Beslutet gäller endast för en viss

- Utbildning
- Huvudman
- Lokal
- Platsantal

Om en enskild huvudman som erhållit godkännande önskar att ändra någon av grunderna ska huvudmannen söka om godkännande på nytt.

Krav att efterleva för fortsatt godkännande

Enskild som innehar godkännande blir huvudman för förskoleenheten/fritidshemsenheten och åtar sig att fortlöpande uppfylla föreliggande godkännandekrav. Upprätthållandet av kraven kan komma att granskas vid tillsyn. Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagens bestämmelser, föreskrifter med stöd av skollagen och relevanta bestämmelser i andra författningar. Vidare ska kommunens regler för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg efterlevas.

Förändringar i den krets av personer som avses i 2 ka. 5 a § skollagen ska anmälas till nämnden senast en månad efter förändringen.⁷

För övrigt ska även nedanstående krav följas:

- Tillgänglighet

Fristående anordnare ges två alternativ för hantering av kö till verksamheten:

1. Anordnaren är ansluten till kommunens kösystem och följer urvalsgrunderna i Kommunens regler för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg. Detta innebär att anordnaren ska ta emot de barn som anvisas plats på deras förskola.
2. Eget kösystem där kommunen ska godkänna den fristående förskolans urvalsgrunder för anvisning av plats.⁸

- Skyldighet för anordnaren att rapportera allvarliga olycksfall och tillbud till kommunen.

⁷ 2 kap. 5 b § skollagen

⁸ 8 kap. 19 § skollagen

- Barnomsorgsavgifter får inte överstiga avgiftsnivåerna i maxtaxan.

Återkallelse av godkännande

Godkännandet blir ogiltigt om utförare inte startat verksamheten inom ett år från det att godkännandet har beviljats.

När en enskild huvudman innehar godkännande för uppstartad verksamhet kan det återkallas med två grunder, på egen eller kommunens begäran.

Egen begäran

Enskild huvudman som innehar godkännande att bedriva fristående förskoleverksamhet ska, om denna önskar, skriftligen begära att godkännandet återkallas vid avslut av verksamhet. Begäran ska lämnas in till kommunen minst sex månader innan verksamheten planeras upphöra. Den enskilda huvudmannen ska skriftligen informera vårdnadshavare senast sex månader innan beräknat avslut.

Kommunens begäran

Om kommunen konstaterar brister hos den enskilde huvudmannen kan kommunen återkalla godkännandet. Återkallelse som sker på kommunens begäran ska skriftlig meddelas anordnaren minst sex månader i förväg. Kommunen kan besluta om återkallelse av godkännande

- Om ett föreläggande att åtgärda brister som tilldelats enskilda huvudmannen inte följs och missförhållandet är allvarligt, eller
- Om den enskilde huvudmannen inte uppfyller godkännandekraven.

Tillfälligt verksamhetsförbud kan tilldelas vid allvarliga brister, vilket kan innebära att verksamheten stängs omedelbart och barnen omplaceras.⁹

Överklagan av beslut

Om den sökande anser att beslutet är felaktigt kan beslutet överklagas till allmän förvaltningsdomstol inom tre veckor från det att den sökande tagit del av beslutet. Överklagandet ska ske skriftligen och adresseras till övre instans men skickas till Bollebygds kommun. Överklagandet ska ange vilket beslut som ska överklagas och på vilket sätt sökanden vill att beslutet ska ändras.¹⁰

Tillsyn och anmälan av förändringar

Bollebygds kommun ansvarar för tillsyn av fristående förskolor inom kommunen.¹¹ Formen för tillsynen tydliggörs i utbildningsnämndens riktlinjer för tillsyn av enskild huvudman som bedriver fristående förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg.

⁹ 26 kap. 13, 14 och 18 §§ skollagen

¹⁰ 28 kap. 5 § skollagen

¹¹ 26 kap. 4 § skollagen

Rätt till bidrag för annan pedagogisk verksamhet i enskild regi

Enskild som bedriver annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kap. skollagen kan ansöka om rätt till bidrag för verksamheten hos kommunen. Sådan verksamhet är inte en del av skolväsendet men syftar till att vara komplement till förskola och fritidshem. Exempel på annan pedagogisk verksamhet är pedagogisk omsorg, öppen förskola, öppen fritidsverksamhet och omsorg under tider då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

Ansökan

Ansökan ska göras på en särskild blankett som finns på kommunens hemsida och ska lämnas in i god tid innan önskat startdatum. Handläggningstiden är cirka tre månader från det att fullständig ansökan lämnats in. Till ansökan finns en checklista för vilka underlag som ska bifogas. Samtliga intyg och utdrag bekostas av sökanden. Vidare ska ansökan signeras av behörig firmatecknare.

I ansökan ska det tydliggöras, och biläggas underlag, som visar hur den enskilde huvudmannen uppfyller kraven för aktuell verksamhetsform.

Bedömning och prövning pedagogisk omsorg

En enskild som bedriver pedagogisk omsorg kan ansöka hos utbildningsnämnden om bidrag till verksamheten om

1. huvudmannen har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för motsvarande offentlig verksamhet,
2. verksamheten inte innebär påtagliga negativa följder för kommunens motsvarande verksamhet,
3. verksamheten är öppen för alla barn som en kommun ska sträva efter att erbjuda motsvarande verksamhet, med undantag för barn som hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för enligt 25 kap. 13 § andra stycket skollagen,
4. avgifterna inte är oskäligt höga¹², och
5. verksamheten uppfyller kvalitetskraven i 25 kap. 6 och 7 §§ skollagen.

Kommunen får besluta att en huvudman har rätt till bidrag trots att villkoret i punkt 3 inte är uppfyllt, om det finns skäl med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär.

Handläggaren gör således en bedömning av sökandes möjlighet att uppfylla dessa krav.

Förutsättningar att följa föreskrifter

Utifrån inkomna handlingar och intervju med huvudmannen görs en samlad bedömning av om huvudmannen har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande styrdokument.

Bedömning av negativa följder för kommunens verksamhet

För att godkännande ska lämnas krävs att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för barnen eller den pedagogisk omsorg som Bollebygds kommun bedriver.

För bedömning om utbildningen innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för verksamhet som anordnas av kommunen görs en granskning av barnantal i kö samt befolkningsprognos.

Utgångspunkter

Utifrån beskrivning av verksamhetsidé och omfattning samt mall för plan mot kränkande behandling och diskriminering görs en bedömning av om huvudmannen har förutsättningar att uppfylla skollagens krav gällande utgångspunkter för verksamheten i 25 kap. 6 § skollagen.

¹² Punkt 1-4 25 kap. 10 § skollagen

Verksamhet och kvalitet

Verksamheten kommer att bedömas utifrån följande kriterier:

- Tillgänglighet
Öppetider fastställs utifrån vårdnadshavarnas behov enligt kommunens regler för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg. Anordnaren ska erbjuda verksamhet även vid tillfällig stängning, till exempel vid utbildning. Verksamheten ska vara tillgänglig för barn som är i behov av särskilt stöd för sin utveckling.
- Personal
Utifrån verksamhetens omfattning, antal barn, organisation och dokumentation över personalens utbildning görs en bedömning av om ledning och personal har sådan utbildning eller erfarenhet att barnets behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses.
- Lokal
Utifrån beskrivning av verksamhetsidé och inriktning för verksamheten, verksamhetens omfattning, antal barn och organisation, samt utifrån besök i lokalerna, görs en bedömning. Bedömningen sker om de lokaler och den utrustning som finns innebär att syftet med verksamheten kan uppfyllas. Utifrån handlingar relaterat till lokalen, godkännande av livsmedelsanläggning och hantering samt intyg från räddningstjänsten görs en bedömning om lokalerna är godkända för sitt ändamål av berörda kriterier.
- Barngrupp
Utifrån beskrivning av verksamhetsidé och omfattning görs en bedömning av om planering av gruppstorlek är sådan att barngruppens sammansättning och storlek kan anpassas så att det enskilda barnets och gruppens behov kan tillgodoses. Detta gäller även för vikariesystem.

Bedömning och prövning öppen fritidshemsverksamhet

En enskild som bedriver öppen fritidsverksamhet kan ansöka hos utbildningsnämnden om bidrag till verksamheten om

- enskild som har godkänts som huvudman för fritidshem i stället erbjuder öppen fritidsverksamhet till en elev,
- kommunen där verksamheten är belägen har tillförsäkrats insyn i verksamheten,
- verksamheten uppfyller kvalitetskraven i 25 kap. 6 och 7 §§ skollagen och
- avgifterna inte är oskäligt höga¹³.

Bedömning och prövning öppen förskola och för omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds

En enskild som bedriver öppen förskola eller omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds kan ansöka hos utbildningsnämnden om bidrag till verksamheten om

- kommunen har tillförsäkrats insyn i verksamheten,
- verksamheten uppfyller kvalitetskraven i 25 kap. 6 och 7 §§ skollagen och
- avgifterna inte är oskäligt höga¹⁴.

Beslut

Beslut om rätt till bidrag för annan pedagogisk verksamhet fattas av utbildningsnämnden. Beslut om rätt till bidrag görs utifrån en helhetsbedömning av inkomna handlingar, intervju och besök i lokaler. Samtliga krav i skollagen ska vara uppfyllda för att godkännande ska kunna beviljas. Om ett eller flera krav inte uppfylls kommer ansökan att avslås. I beslutet framgår vilka krav som ställs, från och med vilket datum och på vilken plats verksamheten bedrivs som ger rätt till bidrag.

¹³ 25 kap. 15 § skollagen

¹⁴ 25 kap. 16 § skollagen

Om en enskild huvudman som erhållit godkännande önskar att ändra någon av grunderna ska huvudmannen söka om godkännande på nytt.

Krav att efterleva för fortsatt rätt till bidrag

Enskild som innehar rätt till bidrag blir huvudman för den pedagogiska verksamheten och åtar sig att fortlöpande uppfylla föreliggande godkännandekrav. Upprätthållandet av kraven kan komma att granskas vid tillsyn. Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagens bestämmelser, föreskrifter med stöd av skollagen och relevanta bestämmelser i andra författningar. Vidare ska kommunens regler för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg efterlevas.

För övrigt ska även nedanstående krav följas:

- Tillgänglighet
Fristående anordnare ges två alternativ för hantering av kö till verksamheten:
 1. Anordnaren är ansluten till kommunens kösystem och följer urvalsgrunderna i Kommunens regler för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg. Detta innebär att anordnaren ska ta emot de barn som anvisas plats i verksamheten.
 2. Eget kösystem där kommunen ska godkänna den fristående verksamhetens urvalsgrunder för anvisning av plats.
- Skyldighet för anordnaren att rapportera allvarliga olycksfall och tillbud till kommunen.
- Barnomsorgsavgifter får inte överstiga avgiftsnivåerna i maxtaxan.

Godkännande om rätt till bidrag för att driva annan pedagogisk verksamhet får inte överlåtas till annan fysisk eller juridisk person.

Om verksamheten helt eller delvis flyttas eller ändras ska nytt godkännande sökas.

Om barnantalet i verksamheten väsentligt förändras ska detta meddelas minst en månad innan förändringen sker.

Återkallelse av godkännande

Godkännandet blir ogiltigt om utförare inte startat verksamheten inom ett år från det att godkännandet har beviljats.

När en enskild huvudman innehar godkännande för uppstartad verksamhet kan det återkallas på två grunder, på egen eller kommunens begäran.

Egen begäran

Enskild huvudman som har rätt till bidrag för annan pedagogisk verksamhet ska, om denna önskar, skriftligen begära att godkännandet återkallas vid avslut av verksamhet. Begäran ska lämnas in till kommunen minst fyra månader innan verksamheten planeras upphöra. Den enskilda huvudmannen ska skriftligen informera vårdnadshavare senast fyra månader innan beräknat avslut.

Kommunens begäran

Om kommunen konstaterar brister hos den enskilde huvudmannen kan kommunen återkalla godkännandet. Återkallelse som sker på kommunens begäran ska skriftlig meddelas anordnaren minst fyra månader i förväg. Kommunen kan besluta om återkallelse om godkännande om

- Om ett föreläggande att åtgärda brister som tilldelats enskilda huvudmannen inte följs och missförhållandet är allvarligt, eller
- Om den enskilde huvudmannen inte uppfyller godkännandekraven.

Tillfälligt verksamhetsförbud kan tilldelas vid allvarliga brister, vilket kan innebära att verksamheten stängs omedelbart och barnen omplaceras.¹⁵

Överklagan av beslut

Om den sökande anser att beslutet om rätt till bidrag för annan pedagogisk omsorg eller öppen fritidshemsverksamhet är felaktigt kan beslutet överklagas till allmän förvaltningsdomstol inom tre veckor från det att den sökande tagit del av beslutet. Överklagandet ska ske skriftligen och adresseras till övre instans men skickas till Bollebygds kommun. Överklagandet ska ange vilket beslut som ska överklagas och på vilket sätt sökanden vill att beslutet ska ändras.¹⁶

Tillsyn och anmälan av förändringar

Bollebygds kommun ansvarar för tillsyn av fristående pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen har förklarat ha rätt till bidrag enligt 25 kap. 10 § skollagen.¹⁷ Formen för tillsynen tydliggörs i utbildningsnämndens riktlinjer för tillsyn av enskild huvudman som bedriver fristående förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg.

¹⁵ 26 kap. 18 § skollagen

¹⁶ 28 kap. 5 § skollagen

¹⁷ 26 kap. 4 § skollagen